

Spis treści

Przedmowa	9
Rozdział 1. Struktura społeczna	12
1.1. Społeczeństwo a struktura społeczna	13
1.2. Przykłady definicji	16
1.3. Próba systematyzacji	19
1.4. Teoretyczna refleksja a wyniki badań	23
1.5. Podsumowanie	23
Rozdział 2. Zróżnicowanie i nierówności społeczne	25
2.1. Zróżnicowanie społeczne	25
2.2. Nierówności społeczne	27
2.3. Nierówności w aspekcie moralnym	30
2.4. Empiryczna ilustracja nierówności dochodów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej	35
2.5. Podsumowanie	37
Rozdział 3. Stratyfikacja	38
3.1. Stratyfikacja a nierówności społeczne	38
3.2. Trzy tradycje	41
3.2.1. Weber	41
3.2.2. Warsztat badań terenowych	44
3.2.3. Funkcjonalna teoria uwarstwienia	49
3.3. Podsumowanie	51
Rozdział 4. Klasy społeczne	53
4.1. Definiowanie klasy społecznej w terminach statusu	54
4.2. Weber i Marks – przesłanki teorii	57
4.3. Kwestia stopniowości i formowanie się klas	62
4.4. Niezrealizowana prognoza rewolucji	65
4.5. Podsumowanie	67

Rozdział 5. Neomarksizm – próba dostosowania teorii marksowskiej do współczesnych społeczeństw	69
5.1. Struktura klasowa	70
5.1.1. Jak powstają klasy – mechanizm wyzysku	70
5.1.2. Kształt struktury klasowej	73
5.2. Problemy interpretacyjne – nietypowe lokacje klasowe	76
5.3. Formowanie się klas	78
5.4. Podsumowanie: Charakterystyczne cechy neomarksistowskiego podejścia	79
Rozdział 6. Teza o śmierci klas	81
6.1. Argumenty za zanikaniem klas i ich krytyka	84
6.1.1. Praca	84
6.1.2. Własność	88
6.1.3. Styl życia i wzory konsumpcji	92
6.1.4. Zachowania polityczne	94
6.1.5. Nowe lojalności	98
6.2. Podsumowanie	103
Rozdział 7. Nowe klasy	104
7.1. Historia problemu	104
7.2. Nowa klasa średnia	105
7.3. Teorie społeczeństw przemysłowych, postprzemysłowych, klas technokratyczno-biurokratycznych i „nowych klas”	110
7.4. Nowa klasa robotnicza	113
7.5. Inteligencja jako klasa panująca	115
7.6. Podsumowanie	116
Rozdział 8. Wybrane zagadnienia pomiaru	118
8.1. Wskaźniki i pomiar	119
8.2. Dobór wskaźników	121
8.3. Cechy dobrego wskaźnika	122
8.4. Pomiar wielowskaźnikowy i błędy pomiaru	125
8.5. Podsumowanie	126
Rozdział 9. Wskaźniki pozycji społecznej	128
9.1. Pomiar wielowskaźnikowy w społecznościach lokalnych	128
9.2. Dlaczego zawód?	131
9.3. Klasyfikacje zawodów	136
9.4. Skale zawodów	139
9.5. Dwa nierozwiązane problemy	145
9.6. Podsumowanie	148
Rozdział 10. Narzędzia pomiaru pozycji społecznej w Polsce	150
10.1. Polskie klasyfikacje zawodów	150
10.2. Polskie skale zawodów	157

10.3. Cztery problemy, które każdorazowo należy rozstrzygnąć	162
Aneks	164

Rozdział 11. Empiryczne analizy struktury klasowej i problemy pomiaru	166
11.1. EGP, czyli uaktualniona teoria Webera	167
11.2. Jak stosować EGP: Wskazówki praktyczne	170
11.3. Neomarksistowski schemat podziałów klasowych	173
11.4. Inne schematy podziałów klasowych.	180
11.5. Polskie schematy podziałów klasowych	182
Aneks 1: Schemat konstrukcji EGP	185
Aneks 2: Syntaks podziału na 12 klas społecznych w neomarksistowskiej teorii E.O. Wrighta.	189

Rozdział 12. Ruchliwość społeczna	194
12.1. Podstawowe pojęcia	194
12.2. Analiza tabel: Podejście klasyczne	198
12.3. Modele logarytmiczno-liniowe	201
12.4. Analizy struktury ruchliwości	205
12.5. „Szkoła osiągania statusu” i analiza ścieżkowa.	208
12.6. Modele „historii wydarzeń”	212
12.7. Podsumowanie	213

Rozdział 13. Funkcje ruchliwości	216
13.1. Wpływ na formowanie się struktury społecznej	217
13.2. Wpływ na stabilność polityczną	221
13.3. Wpływ na efektywność ekonomiczną	225
13.4. Wpływ na funkcjonowanie jednostek.	228
13.5. Podsumowanie	231

Rozdział 14. Wyniki badań nad ruchliwością	233
14.1. Natężenie ruchliwości i otwartość struktury społecznej.	233
14.2. Wzory ruchliwości	239
14.3. Badania ruchliwości w Polsce	243
14.4. Ruchliwość kobiet	247
14.5. Podsumowanie	250

Rozdział 15. Homogamia małżeńska	254
15.1. Kontekst teoretyczny	254
15.2. Cechy indywidualne, czynniki strukturalne, presja norm	257
15.3. Zasady: podobieństwa statusu małżonków i przyciągania się sprzeczności	259
15.4. Wyniki międzykrajowych badań porównawczych	264
15.5. Zmiany w czasie	269
15.6. Podsumowanie	272

Rozdział 16. Legitymizacja nierówności	274
16.1. Czynniki legitymizacji	274
16.2. Systemy wartości i ideologia	281
16.3. Typy legitymizacji	284
16.4. Dwie ilustracje empiryczne	287
16.4.1. Norma sprawiedliwej dystrybucji	288
16.4.2. Aspiracje zarobkowe	290
16.5. Podsumowanie	292

Rozdział 17. Struktura społeczna w Polsce	295
17.1. Struktura zawodowa	295
17.2. Ruchliwość międzypokoleniowa w latach 1982–2004	299
17.3. Pochodzenie społeczne a poziom wykształcenia	304
17.4. Mechanizmy różnicowania dochodów	307
17.5. Zmiany nierówności dochodów	311
17.6. Ubóstwo w hierarchii społecznej	313
17.7. Podsumowanie	318

Rozdział 18. Globalizacja, procesy umiędzynarodowienia, nierówności społeczne	320
18.1. Czym są globalne nierówności?	321
18.2. Wymiary globalizacji	322
18.2.1. Nierówności ekonomiczne	322
18.2.2. Ilustracje empiryczne – dochody i warunki mieszkaniowe	332
18.2.3. Nierówności polityczne	339
18.3. Klasy transnarodowe	341
18.4. Podsumowanie	343

Literatura	345
-------------------	-----

Indeks nazwisk	372
-----------------------	-----